Lietas arhīva Nr. CA-1209-19/29
ECLI:LV:RAT:2019:0919.C30329615.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019.gada 19.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ilze Celmiņa,
tiesneses Agnese Veita un Madara Ābele
ar sekretāri Anastasiju Beļajevu,
piedaloties prasītājam, prasītāja pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Ilonai Jirgenai un atbildētājas pārstāvei zvērinātai advokātei Jolantai Radčenko,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" par darba samaksas un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar prasītāja /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 12.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs/pers. B/ 2015.gada 4.martā cēlis tiesā prasību pret atbildētāju sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par darba samaksas 3446,28 *euro* un morālā kaitējuma atlīdzības 5000 *euro* piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīti tālāk minētie apstākļi.

[1.1] Ar 2012.gada 9.jūlijā noslēgto darba līgumu Nr. 3086-12 /pers. B/ pieņemts darbā bistro tīklā /Nosaukums B/ par šefpavāru. Darba tiesiskās attiecības izbeigtas 2014.gada 13.janvārī saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu.

[1.2] Atbilstoši darba līgumam un amata aprakstam /pers. B/ bija pakļauts bistro tīkla /Nosaukums B/ tirdzniecības vadītājam, noteikta piecu dienu darba nedēļa ar darba laiku no plkst. 8.30. līdz 17.30.

Atbildētājas tirdzniecības vadītājs /pers. D/ laikā no 2012.gada 11.oktobra līdz 2013.gada 3.novembrim paplašināja prasītāja darba pienākumus ar pienākumiem, kas nav minēti darba līgumā un amata aprakstā. Prasītājs aizvietoja darbiniekus slimības un atvaļinājuma laikā, pēc darba laika beigām no plkst. 17.30., kā arī brīvdienās un svētku dienās, veicot uzdoto papildu darbu (rēķināja un analizēja bistro ienākumus, kārtoja reklāmas jautājumus, sastādīja ēdienkarti, rīkoja izbraukuma banketus).

Šajā laikā prasītājs atbildēja uz /pers. D/ telefona zvaniem un atradās viņa pastāvīgā kontrolē. Uzskata, ka neizmaksātā piemaksa par virsstundu darbu ir 3446,28 *euro*.

[1.3] Atbildētāja nenodrošināja taisnīgus darba apstākļus, tādēļ morālā kaitējuma atlīdzība nosakāma 5000 *euro*.

Prasība pamatota ar Darba likuma 31.panta pirmo daļu, 56.panta trešo daļu, 57.panta otro daļu, 59.pantu, 68.panta pirmo daļu, 75.pantu, 128.panta trešo daļu un 136.pantu un Civillikuma 1635.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 12.maija spriedumu prasība noraidīta, piedzenot no prasītāja atbildētājas labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus 650 *euro*.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] 2012.gada 9.jūlijā starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums A/kā darba devēju un /pers. B/ kā darba ņēmēju noslēgts darba līgums Nr. 3086-12, saskaņā ar kuru prasītājs tika pieņemts darbā kafe "/Nosaukums B/" tīklā par šefpavāru.

Ar atbildētājas rīkojumu Nr. 2.8p prasītājs tika atbrīvots no darba saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu, un viņam tika izmaksāta kompensācija par 2 dienām par darba periodu no 10.07.2012. līdz 09.10.2012., 25,3 dienām par darba periodu no 10.10.2012. līdz 13.01.2014., kā arī izmaksāts atlaišanas pabalsts viena mēneša vidējās izpeļņas apmērā.

[2.2] Atbilstoši Darba likuma 31.panta pirmajai daļai, visi prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, noilgst divu gadu laikā, ja likumā nav noteikts īsāks noilguma termiņš.

Tiesa secināja, ka prasītājs cēlis prasību 2015.gada 4.martā, līdz ar to prasībai daļā par darba samaksas piedziņu par virsstundu darbu par periodu no 2012 gada 11.oktobra līdz 2013.gada 4.martam konstatējams noilgums, kas ir pastāvīgs pamats prasības noraidīšanai minētajā daļā.

[2.3] Tiesa konstatēja, ka, lai pierādītu prasības summu, prasītājs iesniedzis aprēķinu par neizmaksātām piemaksām par virsstundu darbu, kā arī saraksti *Skype* ar tirdzniecības vadītāju /pers. D/ un īsziņu atšifrējumu sarakstē ar darbiniekiem.

Lietā nav strīda, ka no telefoniskas saziņas un Skype sarunu atšifrējumiem redzams, ka darba jautājumi ar prasītāju, izmantojot minētos saziņas līdzekļus, tika risināti ārpus darba laika.

Šīm sarunām bija sistemātisks raksturs.

Saskaņā ar Darba likuma 136.panta pirmo, otro, trešo daļu virsstundu darbs ir darbs, kuru darbinieks veic virs normālā darba laika. Virsstundu darbs ir pieļaujams, ja darbinieks un darba devējs par to vienojušies rakstveidā. Darba devējam ir tiesības nodarbināt darbinieku virsstundu

darbā bez viņa rakstveida piekrišanas noteiktos izņēmuma gadījumos – ja to prasa sabiedrības visneatliekamākās vajadzības; lai novērstu nepārvaramas varas, nejauša notikuma vai citu ārkārtēju apstākļu izraisītas sekas, kas nelabvēlīgi ietekmē vai var ietekmēt parasto darba gaitu uzņēmumā; steidzama, iepriekš neparedzēta darba pabeigšanai noteiktā laikā.

No prasības pieteikumam pievienotā darba līguma tiesa secināja, ka puses 1.6.punktā vienojušās, ka darbinieks ir tieši pakļauts "/Nosaukums B/" tirdzniecības vadītājam, 3.1.2. un 3.1.3.punktā puses vienojušās, ka darbiniekam noteikts darba laiks – piecu dienu darba nedēļa, darbinieka darba laiks no 8:30-17:30.

Lietā nav pierādījumu un nepastāv arī strīds par to, ka prasītājs būtu vienojies par virsstundu darba veikšanu ar darba devēju atbilstoši Darba likuma 136.panta nosacījumiem. Līdz par pamatotu atzīstams atbildētājas apgalvojums vienošanās par virsstundu darbu nav notikusi. Tiesa ņēmusi vērā

arī to, ka vismaz 14 mēnešus prasītājs ir saņēmis darba algu un šajā laikā nav izteicis iebildumus, pretenzijas par pienākumu apjomu, darba laiku, virsstundu darbu.

Tiesa pievienojās atbildētājas argumentam par to, ka, ja sarunas ar tirdzniecības vadītāju /pers. D/ ir notikušas, neizmatojot darba devēja sakaru kanālus, tad darba devējs nav spējīgs izkontrolēt darba laiku, darba apjomu, ko it kā veicis prasītājs. Turklāt no prasītāja pievienotā aprēķina par neizmaksāto darba algu par virsstundu darbu nav secināms, ka prasītājs faktiski ir veicis darbu darba devēja uzdevumā, tāpat nav secināms, kādi tieši darba pienākumi ir veikti.

Tādējādi tiesa secināja, ka nav gūti pierādījumi par faktiski veiktu virsstundu darbu atbildētājas uzdevumā un nav konstatējami arī par Darba likuma 136.panta trešajā daļā noteiktie izņēmuma gadījumi virsstundu darbam.

[2.4] Attiecībā par prasītāja prasījumu piedzīt no atbildētājas morālā kaitējuma atlīdzību 5000 *euro* tiesa norādīja uz Civillikuma 1635. panta regulējumu un judikatūrā atzīto, ka darba attiecībās speciālais likums ir Darba likums, kas arī noteic, kad darbiniekam ir tiesības prasīt morālo kaitējumu, proti, Darba likuma 29.panta astotajā daļā noteiktajā gadījumā, ja darba devējs pārkāpis atšķirīgas attieksmes aizliegumu un aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas.

Judikatūrā pausts viedoklis, ka līguma, tostarp arī darba līguma, pārkāpšana var tikt uzskatīta par prettiesisku rīcību, tomēr jāņem vērā, ka katrs līguma pārkāpums rada neērtības un vilšanos otram līdzējam. Taču neērtības, kas parastos apstākļos sagaidāmas kā līguma neizpildes sekas, nevar tikt atzītas par morālo kaitējumu, kura atlīdzināšanas pieļaujama saskaņā ar Civillikuma 1635.panta noteikumiem (*Augstākās tiesas 2010. gada 13. janvāra spriedums lietā SKC-220/2010 un 2011. gada 9. februāra spriedums lietā SKC-284/2011*).

Izvērtējot prasībā norādīto par veselības apdrošināšanas kartes deaktivizāciju un dienesta e-pasta bloķēšanu, tiesa norādījusi, ka, ņemot vērā, ka prasītājs neieradās darbā un par to netika informēts darba devējs, tad uzņēmums šādās reizēs vienmēr veic e-pasta bloķēšanu. Tā ir standarta procedūra, lai izvairītos no tā, ka ar šo e-pastu varētu tikt veiktas darbības, kas varētu kaitēt darba devējam un tā pārstāvētajam zīmolam /Nosaukums C/, jo e-pasts satur atsauci uz iepriekš pieminēto zīmolu (/personas B epasts/). Atbildētāja norādījusi, ka saskaņā ar atbildētājas un apdrošināšanas sabiedrības ,,IF" vienošanos, darba devējam ir jāziņo apdrošinātājam par gadījumiem, kad darbinieks nav ieradies darbā un darba devējam nav zināmi viņa prombūtnes iemesli.

No prasītāja prasības pieteikumam pievienotā akta Nr. 263 par fakta fiksēšanu, tiesa konstatēja, ka atbildētājas darbiniece /pers. F/ ir informējusi prasītāju par veselības apdrošināšanas kartes bloķēšanas iemesliem un par iespēju saņemt jauno karti, līdz ar to tiesa atzina, ka šos apstākļus ir nepamatoti saistīt ar nelabvēlīgu vai kaut kā citādi negatīvi vērtējami attieksmi pret prasītāju.

Prasītāja norādīto, ka morāli pazemojoša bija situācija, kad prasītājs tika regulāri un pastāvīgi ekspluatēts ārpus darba laika, par ko netika samaksāts, tiesa atzina par nepierādītu. Lietā nav konstatējama tāda atbildētājas prettiesiska rīcība, kas būtu varējusi radīt prasītājam morālo kaitējumu un radītu atbildētājai pienākumu šādu kaitējumu atlīdzināt. Tāpat tiesa nekonstatēja darba devēja atšķirīgas attieksmes aizlieguma un aizlieguma radīt nelabvēlīgas sekas pārkāpumu attiecībā pret prasītāju, līdz ar ko nesaskatīja pamatu prasības par morālā kaitējuma atlīdzināšanu apmierināšanai minētās civillietas ietvaros.

[3] Par minēto spriedumu prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Prasītājs nepiekrīt tiesas atzinumam, ka lietā nav nodibināts tiesiskais pamats, lai varētu prasīt no atbildētājas samaksu par virsstundu darbu. Apstāklis, ka viņš rakstveidā nebija vienojies ar darba devēju par virsstundu darba veikšanu, ir formāls un vienpusējs skatījums un lietas faktiskajiem apstākļiem.

2012.gada 9.jūlija amata apraksta 1.2. punktā noteikts, ka prasītājs ir tieši pakļauts "/Nosaukums B/" tirdzniecības vadītājam, konkrētajā gadījumā /pers. D/. Savukārt amata apraksta 2.17.punkts paredz, ka prasītājam jāpilda tiešā vadītāja un ražošanas direktora uzdevumi.

Līdzīgi pienākumi ir pielīgti 2012.gada 9.jūlijā noslēgtā darba līguma Nr. 3086-12 1.6., 1.7., 2.1. punktā. Prasītājs pakļāvās atbildētājas struktūrvienības "/Nosaukums B/" tirdzniecības vadītāja mutiskiem rīkojumiem un pavēlēm, kas saistīti ar virsstundu darbu, darbu brīvdienās un svētku dienās. Minētie rīkojumi un pavēles bija pamatoti ar ražošanas nepieciešamību, iepriekš neparedzētu darbu pabeigšanu noteiktā laikā un sabiedrības interesēm.

[3.2] Nepiekrīt tiesas secinājumam, ka 14 mēnešus saņēmis darba algu un nebija izteicis iebildumus par savu pienākumu apjomu un virsstundu darbu. Par minēto prasītājam bijušas vairākas sarunas ar tirdzniecības vadītāju /pers. D/, kurš solīja problēmu risināt. Prasītājam nebija pamata neticēt darba devēja solījumiem, un viņš kā jauns darbinieks negribēja izvirzīt kategoriskas prasības atbildētājai un demonstrēt savas ambīcijas. Tikai pēc tam, kad radās šaubas par atbildētājas godprātību, prasītājs izteicis atbildētājai rakstveida pretenzijas par savu darba pienākumu apjomu un virsstundu darbu, uz ko atbildētāja nereaģēja.

Attiecībā uz saziņas veida izvēli prasītājs norāda, ka *Skype* saziņa izvēlēta tāpēc, ka tā ir operatīvāka, ātrāka un uzskatāmāka par darba devēja e-pasta kanālu. Svarīgi vērtēt šīs saziņas saturu, nevis formu.

[3.3] Tiesa nepamatoti secināja, ka lietā nav gūti pierādījumi par faktiski prasītāja veikto virsstundu darbu, jo uz tiesas sēdi uzaicinātie liecinieki liecināja par prasītāja darbu, ko tiesa spriedumā neatspoguļoja. Lieciniekuliecības tieši un konkrēti apstiprina faktu, ka prasītājs strādāja virsstundu darbu un veica lielāku darba apjomu nekā paredzēts noslēgtajā darba līgumā.

[3.4] Kļūdains un neobjektīvs ir tiesas atzītais, ka nav konstatēta atbildētājas prettiesiska rīcība, kas varēja prasītājam radīt morālo kaitējumu un būtu pamats pienākumam atlīdzināt kaitējumu.

[3.5] Prasītājs nepiekrīt tiesas viedoklim attiecībā uz noilguma konstatēšanu. Ievērojot to, ka galīgais norēķins par darbu tika izsniegts prasītājam 2014.gada 13.janvārī, bet līdz tam darba devējs bija solījis samaksāt par visu paveikto darbu, likumā noteiktais noilguma termiņš bija skaitāms no norēķina izsniegšanas dienas.

[4] Par prasītāja apelācijas sūdzību atbildētāja sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ iesniegusi paskaidrojumus, norādot, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

[4.1] Rakstveida vienošanās par virsstundu darbu starp atbildētāju un prasītāju nebija noslēgta. Lietā nav strīda, ka laikā, kad prasītājs ir sazinājies Skype ar /pers. D/, viņš neatradās savā darba vietā, ne kādā citā darba devēja struktūrvienībā, bet izmantoja privāti izveidotu kontu Skype. Kā pareizi ir konstatējusi pirmās instances tiesa, prasītāja telefoniska un Skype saziņa ar atbildētājas darbiniekiem nepierāda faktiski veiktu virsstundu darbu.

Prasītāja iesniegtais virsstundu aprēķins nesniedz informāciju par to, kādus darba pienākumus prasītājs veica attiecīgā dienā, ne arī, cik stundas viņš nostrādāja normālā darba laika

ietvaros, kā arī to, cik stundas viņš nostrādājis vispār attiecīgajā datumā. Nav minēts arī tas, ar kādām darba devēja interesēm bija saistīta darba izpilde ārpus normālā darba laika. Celtā prasība nav pamatota, jo nav pierādīts, ka notikusi virsstundu darba izpilde darba devēja labā.

[4.2] Noklausoties tiesas sēžu audioierakstus, atbildētāja konstatēja, ka prasītājs ir maldinājis tiesu, jo neviena no tiesas sēdē nopratinātajām lieciniecēm neapstiprināja faktu, ka prasītājs strādāja virsstundu darbu vai veica lielāku apjomu, kā paredzēts darba līgumā. Līdz ar to šīs liecības nav

vērtējamas kā ziņas, uz kuru pamata tiesa varētu noteikt fakta par prasītāja veikto virsstundu darbu esamību vai neesamību.

Prasītāja pieteiktie liecinieki tika aicināti uz pirmās instances tiesas sēdi. Tādējādi pirmās instances tiesa ir nodrošinājusi prasītājam iespēju iesniegt pierādījumus un ievērojusi viņa tiesības uz objektīvu lietas izskatīšanu.

[4.3] Tiesa attiecībā uz prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu secināja, ka lietā nav konstatējama atbildētājas prettiesiska rīcība, kas radītu atbildētājas pienākumu kaitējumu atlīdzināt.

Patiesībai neatbilst neviens no prasības pieteikumā izteiktiem apgalvojumiem par nespēju vienoties par darba apstākļiem vai par morālu un psihisku traumēšanu no atbildētājas kā darba devēja puses. Papildus, virkne prasības pieteikumā par darba samaksas un morālā kaitējuma piedziņu minētie apgalvojumi jau ir vērtēti civillietas Nr.C30372914 ietvaros.

[4.4] Atbildētāja nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka prasītājam darba samaksas piedziņai par periodu no 2012.gada 11.oktobra līdz 2013.gada 4.martam konstatējams noilgums.

Atbildētāja norāda, ka nekādi apsolījumi prasītājam par papildus darba samaksu netika sniegti, jo starp pusēm pastāvēja rakstveida darba līgums, kurā bija noteikta konkrēta mēneša alga, līdz ar to darba algas aprēķins atbildētājam nebija jāsniedz. Par to, ka prasītājs atzinis saņemto atlīdzību par atbilstošu, liecina prasītāja rīcība. Pēc pēdējās darba algas saņemšanas prasītājs nevērsās pie atbildētājas ar pretenzijām par tās apmēru, bet prasību par virsstundu samaksu cēla tikai 2015.gada 4.martā, tas ir, pēc tam, kad nozīmēta izskatīšana atbildētājas prasībā par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu.

[5] 2018.gada 27.aprīlī prasītājs iesniedza tiesā prasības pieteikuma precizējumus, kuros norāda, ka veicis darba pienākumus Siguldas svētku laikā 2013.gada 25.maijā un Siguldas maratona laikā 2013.gada 26.oktobrī, kas abas bija sestdienas.

Prasības pieteikumam pievienotajā aprēķinā prasītājs minētos datumus nav norādījis, jo par tiem bija piemirsis. Lai gan prasītājs nav tiesīgs palielināt savu prasījumu apjomu un no atbildētājas piedzenamo atlīdzības apmēru, tomēr norāda, ka veicis darbu brīvdienās. Šim faktam ir būtiska nozīme lietas faktisko apstākļu un patiesības noskaidrošanā, ņemot vērā, ka atbildētāja kategoriski noliedz, ka jebkad būtu prasītāju nodarbinājusi brīvdienās.

[6] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2018.gada 4.jūlija spriedumu prasība apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētājas prasītāja labā darba samaksu 2200,16 *euro* un valsts ienākumos tiesāšanās izdevumus 344,44 *euro*. Prasība daļā par darba samaksas 1246,12 *euro* un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu noraidīta.

[7] Latvijas Republikas Senāts 2019.gada 30.janvārī, izskatot atbildētājas sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018.gada 4.jūlija spriedumu, atcēla apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru apmierināta /pers. B/ prasība pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par darba samaksas 2200,16 *euro* un tiesāšanās izdevumu piedziņu, un lietu šajā daļā nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[8] Tiesas sēdē prasītāja pārstāve apelācijas sūdzību un prasību daļā par darba samaksas piedziņu par virsstundu darbu uzturēja. Paskaidrojumos atsaucās uz apelācijas sūdzībā norādītajiem iebildumiem pret pārsūdzēto spriedumu.

Atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību un prasību uzturētājā daļā neatzina. Paskaidrojumos atsaucās uz paskaidrojumos uz apelācijas sūdzību norādītajiem iebildumiem. Lūdza tiesas kolēģiju ņemt vērā, ka strīdus periodā prasītājam bija vairākas darba vietas un to apstiprina informācija, kuru viņš pats ir norādījis savā CV, kas pievienota *Linkedin*.

Motīvu daļa

[9] Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi puses un to pārstāvjus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība par darba samaksas piedziņu par virsstundu darbu ir noraidāma kā nepamatota.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Prasītājs ir pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apjomā. Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 4.jūlija spriedums ir stājies spēkā daļā, ar kuru ir noraidīta /pers. B/ prasība daļā par darba samaksas 1246,12 *euro* piedziņu par laiku no 2012.gada 11.oktobrim līdz 2013.gada 2.februārim un daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu. Līdz ar to atkārtoti apelācijas instances tiesā pēc būtības tiek izskatīta prasība daļā par darba samaksas piedziņu par virsstundu darbu par laiku no 2013.gada 3.februāra līdz 2014.gada 13.janvārim.

[11] Lietā nepastāv strīds par sprieduma 2.1. un 2.2. punktos norādītajiem faktiskajiem apstākļiem, līdz ar to tiesas kolēģija atkārtoti šos faktus nepārbauda.

[12] Starp pusēm ir strīds par to, vai prasītājs laikā no 2013.gada 3.februāra līdz 2014.gada 13.janvārim ir pildījis darba pienākumus ārpus līgumā noteiktā darba laika un vai viņam pienākas darba samaksa par virsstundu darbu.

[13] Definējot virsstundu darba jēdzienu, Darba likuma 136.pantā noteikts, ka tas ir darbs, kuru darbinieks veic virs normālā darba laika. Virsstundu darbs ir pieļaujams, ja darbinieks un darba devējs par to vienojušies rakstveidā. Piemaksas apmēru par veikto virsstundu darbu noteic Darba likuma 68.pants.

Savukārt Darba likuma 143.pants noteic izņēmuma gadījumus, kad darbinieku atļauts nodarbināt brīvdienās un zaudētā nedēļas atpūtas laika kompensēšanas kārtību.

Senāts savā judikatūrā ir atzinis, ka gadījumā, ja atbilstoši Darba likuma 136.panta otrajai daļai starp darba devēju un darbinieku nav noslēgta rakstveida vienošanās, bet darbinieks strādā virsstundas un darba devējs to ir akceptējis, tad darba devējam rodas pienākums maksāt par nostrādātajām virsstundām, jo uz šo vienošanos pēc analoģijas attiecināma Darba likuma 41.panta otrā daļa, kas paredz, ka rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam (skat. *Senāta 2014.gada 28.marta sprieduma lietā Nr. SKC- 1609/2014 (C17159512) 8.punktu)*.

Tādējādi, lai atzītu, ka prasītājs ir strādājis virsstundas, tiesas procesā ir jāgūst apstiprinājums, ka starp pusēm ir notikusi vienošanās par virsstundu darba veikšanu, proti, ka darbinieks ir strādājis virsstundas pēc tam, kad ir nostrādājis pilnu darba laiku saskaņā ar līgumu, un darba devējs šo virsstundu darbu ir pieņēmis.

[13.1] Lietā nav strīda par to, ka darba līgumā /pers. B/ noteikta konkrēta darba vieta, piecu dienu darba nedēļa ar divām atpūtas dienām, normālais darba laiks (Darba likuma 131.pants) un par virsstundu darbu puses rakstveidā nav vienojušās.

[13.2] Prasītāja ieskatā tas fakts, ka pēc noteiktā darba laika plkst.17.30 notika viņa un viņa tiešā vadītāja sarakste apstiprina virsstundu darba faktu, par ko viņš ir iesniedzis *Skype* sarakstes izdrukas (*lietas 1.sējuma 73. - 140.lapas*).

[13.2.1] Lietā nav strīda par to, ka *Skype* sarunas ir notikušas par darba jautājumiem un bija saistīti ar prasītāja kā pavāra tiešo darba pienākumu izpildi.

Kā liecina sarunu saturs, tad prasītājs neizrāda pārsteigumu, ka tirdzniecības vadītājs ar viņu sazinās pēc darba laika un necenšas vienoties, lai saruna notiktu nākamajā darba dienā. Tāpat apelācijas instances tiesas sēdē netika apšaubīts fakts, ka jautājumi par ēdienkartes plānošanu un ēdienu izvēli ietilpst prasītāja tiešajos darba pienākumos.

[13.2.2] Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, pirmās instances tiesā uzklausītās liecinieces nav apstiprinājušas prasītāja norādītos apstākļus par papildus darba pienākumu izpildi un virsstundu darba veikšanu. Tā, 2016.gada 1.decembra tiesas sēdē liecinieces /pers. I/ un /pers. J/ norādīja, ka nebija informētas par to, ka prasītājs aizvietoja /pers. K/ (*lietas 1.sējuma 184.-185.lapa, audioieraksts [00:09:58 -00:13:49] un [00:15:04 -00:16:57]*), bet lieciniece /pers. L/, kura bija strādājusi pie atbildētājas bistro "/Nosaukums B/" par vecāko pavāru, domāja, ka pārtikas tehnologa pienākumus viņas slimības laikā veica /pers. J/, nevis prasītājs, bet nevarēja pateikt, kurš kuru aizvietoja slimības laikā (*[audioieraksts 00:02:04 -00:08:39]*).

Savukārt 2017.gada 27.aprīlī tiesas sēdē uzklausītā lieciniece /pers. M/ norādīja, ka prasītājs apņēmās aizvietot /pers. K/, bet faktiski neaizvietoja (*lietas 1.sējuma 194.lapa, audioieraksts [00:06:29- 00:14:30]*).

Apelācijas instancē 2018.gada 4.jūnija tiesas sēdē tika uzklausīts liecinieks, atbildētājas tirdzniecības vadītājs /pers. D/, prasītāja tiešais vadītājs, kurš par vakaros notikušajām *Skype* sarunām paskaidroja, ka prasītājs ar viņu nesaskaņojot strādāja vairākās darba vietās, tostarp arī /Nosaukums C/. Prasītājs pie atbildētājas faktiski nestrādāja pilnu slodzi, ko bija izlēmis vienpersoniski. Līdz ar to viņu ne vienmēr varēja satikt uz vietas (*lietas 1.sējuma 244.lapa, audioieraksts [00:07:59- 00:35:26]*).

[13.2.3] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka liecinieka /pers. D/ norādīto par to, ka prasītājs strīdus laika posmā ir strādājis par šefpavāru arī "/Nosaukums C/" apstiprina arī atbildētājas iesniegtā prasītāja CV izdruka no sociālā tīkla *Linkedin* (*Linkedin* ir sociālais tīkls, kurš domāts profesionāļiem, lai meklētu darba devējus, darbiniekus, biznesa partnerus u.t.t. Lapā ir arī iespējams izveidot CV. Skat. https://lv.wikipedia.org/wiki/LinkedIn)

Prasītājs CV ir norādījis, ka viņš no 2012.gada maija strādā "/Nosaukums C/" kā šefpavārs, vadītājs (*lietas 2.sējuma 48.-52.lapas*).

[13.2.4] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka noskaidrotie apstākļi liecina par labu atbildētājas pozīcijai, ka cēlonis tiešā vadītāja /pers. D/ sarakstei ar prasītāju ārpus darba laika bija saistīts ar prasītāja strādāšanu vairākās darba vietās, nevis papildu pienākumu veikšanu pēc darba laika.

[13.3] Lai atzītu /pers. B/ tiesības saņemt piemaksu par virsstundu darbu, ir nepieciešams konstatēt faktu, ka viņš virsstundu darbu ir veicis darba devējas uzdevumā un darba devēja to pieņēmusi.

Ņemot vērā, ka lietā nav konstatējams fakts, ka darba devējs būtu uzdevis prasītājam papildu pienākumus pēc darba laika un no prasītāja iesniegtās *Skype* sarakstes nevar izdarīt secinājumu, ka prasītājs savus darba pienākumus bija izpildījis darba laikā, līdz ar nav pamata uzskatīt, ka prasītājs ir veicis virsstundu darbu. Tādējādi neizpildās nepieciešamie priekšnoteikumi, lai konstatētu virsstundu darba veikšanu.

Secināms, ka prasītājs atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai nav pierādījis savas prasības pamatotību, līdz ar to prasība par darba samaksas par virsstundu darbu piedziņu ir noraidāma kā nepamatota.

[13.4] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, piemērojusi tiem atbilstošas tiesību normas, kā rezultātā ir pamatoti noraidījusi prasību šajā daļā.

Apelācijas sūdzībā norādītais iebildums par to, ka pārsūdzētais spriedums nesatur tiesas uzklausīto liecinieku liecību novērtējumu, ir pamatots. Taču minētais trūkums nav ietekmējis pieņemtā sprieduma pareizību.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasītājs ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktam, kas noteic, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvoti prasītāji — prasībās par darba samaksas piedziņu un citiem darbinieku prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām vai ir ar tām saistīti.

Vienlaikus prasītājs ir samaksājis kancelejas nodevu par liecinieku uzaicināšanu 25,62 *euro* un 29,89 *euro* (*lietas 1.sējuma 164., 187.lapa*), bet, tā kā prasība noraidīta, minētie izdevumi prasītajam netiek atlīdzināti.

Atbildētāja samaksājusi par dokumentu atvasinājumu izgatavošanu lietā 4,48 *euro* (*lietas 1.sējuma 143.lapa)*, līdz ar to no prasītāja atbildētājas labā piedzenami minētie izdevumi 4,48 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasība noraidīta, nesamaksātos tiesas izdevumus par prasības celšanu un apelācijas sūdzību uzņemas valsts.

[15] Ņemot vērā to, ka prasība noraidīta, līdz ar to valsts ienākumos nesamaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus (ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi) uzņemas valsts, kā to paredz Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļai.

[16] Saskaņā Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Prasītājam juridisko palīdzību lietā sniegusi zvērināta advokāte Ilona Jirgena (*orderis lietas 2.sējuma 34.lapa, pilnvara 40.lapa*). Lietā iesniegta zvērinātas advokātes Ilonas Jirgenas 2019.gada 2.aprīlī izrakstīta kvīts par 1000 *euro* par lietas vešanu (*lietas 2.sējuma 41.lapa*). Tā kā prasība noraidīta, tad prasītāja izdevumi par advokāta palīdzību netiek atlīdzināti.

Atbildētājai juridisko palīdzību lietā sniegusi zvērināta advokāte Jolanta Radčenko (*pilnvara lietas 1.sējuma 157.lapa, orderis 236.lapa)*.

Lietā iesniegts zvērinātas advokātes Jolantas Radčenko 2016.gada 3.novembra rēķins Nr. 38 par juridisko palīdzību pirmās instances tiesā par 650 *euro* un bankas maksājuma dokuments, kas apstiprina rēķina samaksu (*lietas 1.sējuma 182.- 183.lapa*), 2019.gada 1.marta rēķins Nr. 8 par juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā par 420 *euro* un bankas maksājuma dokuments, kas apstiprina rēķina samaksu (*lietas 2.sējuma 30., 53.lapa*). Kopā atbildētāja par advokāta palīdzību samaksājusi 1070 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, tiek atlīdzināti to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Ņemot vērā, ka prasītāja prasība ir noraidīta un atbildētājas kopējie samaksātie izdevumi par advokāta palīdzību lietā ir 1070 *euro*, kas nepārsniedz 30% no lietā noraidītās kopējās prasības summas 8446,28 *euro* (3446,28+5000), līdz ar to prasītājam ir jāatlīdzina atbildētājai izdevumi par advokāta palīdzību pilnā apmērā – 1070 *euro*.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434.panta ceturto daļu un 204.[1] pantu prasītājam ir nosakāms termiņš sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu un 454.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. B/ prasību daļā par darba samaksas 2200,16 *euro* piedziņu par virsstundu darbu par laiku no 2013.gada 3.februāra līdz 2014.gada 13.janvārim.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 4,48 *euro* un ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību 1070 *euro,* kopā 1074,48 *euro.*

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Tiesnese I.Celmiņa

Tiesnese A.Veita

Tiesnese M.Ābele